

Veilig werken verplicht opnemen

Minister Van der Laan heeft besloten de bouwregelgeving aan te passen, zodat onderhoud aan gebouwen op een veiligere manier kan worden verricht (zie ook *Roofs 1-2010*). De benodigde gebouwvoorzieningen voor veilig onderhoud zullen worden getoetst bij aanvraag bouwvergunning. Als er geen voorzieningen zijn voor veilig onderhoud, zal er geen bouwvergunning meer worden verleend.

Hans van Hoorn, Van Hoorn Specialistisch Advies • fotografie: OSB

Het initiatief "Veilig onderhoud in bouwvergunning" ligt bij Ondernemersorganisatie Schoonmaak- en Bedrijfsdiensten en vooral zij hebben na jarenlang de kar te hebben getrokken grote invloed gehad op het uiteindelijke resultaat. Aan de hand van een gesprek met Mark Verhees, Coördinator Platforms OSB, wordt verduidelijkt wat dat voor de dakenbranche betekent.

Werken op hoogte vormt een van de grootste risico's binnen de glazenwassers- en gevelreinigingsbranche. Het is uiteraard van het grootste belang dat dit op een veilige manier gebeurt. De branchevereniging OSB is een organisatie die zich al jarenlang inzet op diverse terreinen om de veiligheid voor de glazenwasser en gevelreiniger te verbeteren. Vele partijen zoals de politiek, projectontwikkelaars, architecten en de eigen bedrijven worden/zijn hier bij betrokken.

De OSB wil onveilige situaties bij onderhoud aan gebouwen voorkomen. Zo is OSB van mening dat bouwvergunningen

niet zouden mogen worden verleend zonder dat er getoetst is of het gebouw veilig onderhouden kan worden. Hierdoor wordt voorkomen dat er onveilige

situaties op het gebied van onderhoud ontstaan, wordt voorkomen dat noodzakelijke aanpassingen aan het gebouw moeten worden verricht en wordt er vroegtijdig stilgestaan bij omgevingskenmerken zoals het verkeer (aanrijdroutes en opstelplaatsen). Om de regelgeving met betrekking tot bouwvergunningen aan te passen heeft de OSB jarenlang een politieke lobby gevoerd. Een lobby met als eerste resultaat dat indertijd de minister van Wonen, Wijken en Integratie, minister Vogelaar erkende dat er met de veiligheid van onderhoudspersoneel rekening moet worden gehouden voordat begonnen wordt met de bouw van een nieuw pand.

Chronologisch overzicht lobby bouwregelgeving door OSB	
Totstandkoming convenant gevelonderhoud – ketenafspraken	Februari 1999
Opzeggen convenant gevelonderhoud door ministerie SZW	Maart 2007
Vaststellen branche RI&E	Mei 2007
Verspreiden in de gehele branche werkmop Veilig werken op hoogte	September 2007
Aanbieden werkmop aan vaste Kamercommissie WWI	Oktober 2007
Bespreking problematiek in vaste Kamercommissie WWI	Oktober 2007
Brief met standpunt van minister WWI (Vogelaar)	Januari 2008
Vaststellen arbocatalogus	Juni 2008
Onderzoek naar jurisprudentie aanpassing gebouwen	Juli 2008
Bespreking onderwerp in AO SZW (Anja Timmer, PvdA)	Januari 2009
Opstellen toetsingskader (overleg met SZW en gemeenten)	Februari, maart 2009
Ministerie SZW legt concept toetsingskader voor aan ministerie VROM	Maart 2009
Congres Verantwoord gebouwonderhoud over aanpassing bouwregelgeving	Mei 2009
Overleg met SZW, VROM, SBD en Fosag over vervolg	Juni 2009
Minister Donner informeert Kamer over voornemen (toetsingskader)	Juni 2009
Ministerie VROM stelt notitie op over aanpassing bouwregelgeving	September 2009
Minister Van der Laan neemt positief besluit	December 2009

in ontwerp

Architecten en projectontwikkelaars

Na aanpassing zullen architecten en projectontwikkelaars meer rekening moeten gaan houden met de gebouwvoorzieningen voor onderhoud. Door de informatie op een juiste wijze te bundelen moet het ook eenvoudiger worden om aan de verplichtingen te voldoen. Het werkmethode-keuzemodel zoals weergegeven in de arbocatalogus voor de schoonmaak- en glazenwassersbranche is een goed voorbeeld van heldere, beschikbare informatie voor architecten en projectontwikkelaars. Deze informatie kan worden gehanteerd bij het ontwerpen van gebouwen, bij renovatie en groot onderhoud en bij bestaande gebouwen. In het laatste geval kan het model als check dienen op de tot dan toe gehanteerde glazenwasmethode, onder het motto: is er wel voor de juiste methode gekozen?

Uit onderzoek naar glazenwasconflicten blijkt dat de regelgeving voor veilig onderhoud van essentieel belang is bij het wijzen van vonnis. De veiligheid bij onderhoud staat hierbij niet ter discussie. "In situaties waarbij in het ontwerp niet voldoende rekening is gehouden met de mogelijkheid om ramen op eenvoudige wijze en tegen redelijke kosten te wassen, werd de ontwikkelaar veroordeeld tot het aanbrengen van voorzieningen of het aanpassen van het gebouw.

De brancheafspraken over veilig en gezond glazenwassen worden door de arbiters gehanteerd als regelgevend kader om te bepalen of er wordt voldaan aan de eisen van goed en deugdelijk werk. Uit de analyse van in totaal 25 vonnissen van de Raad van Arbitrage en 37 vonnissen van Garantie Instituut Woningbouw blijkt dat dit achteraf een grote kostenpost voor bouwondernemer of projectontwikkelaar is. Ook als hier niets over is vermeld in de koop- / aannemingsovereenkomst.

Wat gaat er door het besluit van Minister van der Laan in feite veranderen?

Mark Verhees: "Er zal bij de aanvraag bouwvergunning worden getoetst of er rekening is gehouden met de bouwvoorzieningen voor veilig onderhoud. Dit betekent dat gebouwvoorzieningen veel beter zullen aansluiten bij de mogelijkheden van de onderhoudsbedrijven. Een aanvraag bouwvergunning zal geweigerd gaan worden als de voorzieningen niet aansluiten op de arbovoorschriften voor onderhoudsbedrijven."

Heeft het ook voordelen vooran in de keten (bij architecten, projectontwikkelaars, gebouweigenaren)?

"Jazeker. De belangrijkste voordelen zijn vereenvoudiging en kostenbesparing. Vereenvoudiging doordat er niet meer naar de verschillende arbocatalogi gekeken hoeft te worden. De verantwoordelijkheid houdt op bij het realiseren van de benodigde gebouwvoorzieningen. Onderhoudsbranches hebben de vertaalslag van arbocatalogi, arboregels naar gebouwvoorzieningen gemaakt. Zij geven hiermee aan wat ze nodig hebben om veilig te werken. Kostenbesparing vindt plaats door eenvoudigere regelgeving, geen verplichte aanpassingen achteraf, geen juridische strijd over bereikbaarheid bij onderhoud."

Heeft de verandering invloed op alle branches?

"Diverse onderhoudsbranches werken op hoogte aan gebouwen. Jaarlijks gebeuren er vele arbeidsongevallen met soms dodelijke afloop. Door eisen te stellen aan gebouwvoorzieningen wordt het werken op hoogte veiliger voor alle branches. In de lobby hebben we samengewerkt met Jos van der Borgt, coördinator SBD (Stichting Bedrijfstakregelingen Dakbedekkingsbranche). Voor o.a. de dakenbranches zijn de vereisten aan gebouwvoorzieningen immers ook erg belangrijk."

Welke voordelen heeft het Toetsingskader voor onderhoudsbedrijven?

"Er zal minder worden geconcentreerd op arbeidsomstandigheden. Dit leidt tot een verdere voorkoming van dodelijke ongevallen. Hiernaast zal er minder uitstel van onderhoud zijn. Vaak leiden problemen met bereikbaarheid tot jarenlang uitstel van onderhoud. Uitstel komt door de juridische strijd die ontstaat over de kosten van aanpassingen in de gebouwvoorzieningen.

Veilig werken op daken is alleen mogelijk als de voorzieningen op orde zijn. Door het toetsingskader worden bijvoorbeeld bij doorvalgevaar lichtstraten voorzien van een doorvalbeveiliging en zullen op basis van een project RI&E indien nodig dakrandbeveiligingen, veilige vaste dakopgang of ladderopstelplaats en permanente aanhaakvoorzieningen aangebracht dienen te worden.

Door het toetsingskader zal toepassing van de regelgeving voor architecten, projectontwikkelaars en aannemers gemakkelijker worden. Het toetsingskader is zodanig opgesteld dat er een relatie is gelegd tussen het gebouw en de benodigde voorzieningen. De stap naar de specifieke arbovoorschriften vanuit de diverse onderhoudsbranches hoeft niet meer gemaakt te worden. Het is een verantwoordelijkheid van de onderhoudsbranches dat de aansluiting tussen de verschillende arbocatalogi en het toetsingskader behouden blijft. Het toetsingskader is door het ministerie van SZW opgesteld in

samenwerking met de verschillende onderhoudsbranches.

Door de regelgeving bij de aanvraag bouwvergunning neer te leggen wordt een juridische strijd voorkomen. Als de voorzieningen voor onderhoud niet op orde zijn, moeten gebouwen achteraf aangepast worden. Met hoge bijbehorende kosten. De gebouweigenaar moet dan de juridische strijd aangaan met projectontwikkelaar en bouwonderneming. Uit de jurisprudentie blijkt dat deze strijd wel gewonnen wordt, maar het vergt veel tijd en kosten.

In de brief aan de onderhoudsbranches benadrukt minister Van der Laan dat 'nu reeds begonnen kan worden met goede voorlichting te geven omtrent het toetsingskader'.

'Voordeel hiervan is dat het vrijwel direct in de praktijk kan worden gebracht en dat het partijen, gedurende de tijd dat er nog geen regelgeving is, bewust maakt van het probleem.'

Hoe zal informatievoorziening plaatsvinden?

"Het toetsingskader zal verder uitgewerkt moeten worden en er zal een uitgebreide voorlichting nodig zijn naar alle betrokken partijen. De onderhoudsbranches vertegenwoordigd in het Platform Preventie Valgevaar (Hoofdbedrijfschap Ambachten) zullen de informatievoorziening over het toetsingskader actief oppakken. Ook wil dit Platform een jaarlijkse prijs in het leven gaan roepen voor het gebouw met de fraaiste voorzieningen voor onderhoud."

Wat voor problemen met gebouwvoorzieningen komen de onderhoudsbedrijven in de praktijk tegen?

"Onderhoudsbedrijven werken veel op hoogte. De daktoegang of de toegang tot de werkplek, bijvoorbeeld op daken, is vaak een probleem. Hierbij wordt onvoldoende rekening gehouden met dakrandbeveiliging of ontbreken andere veiligheidsvoorzieningen. De daken zijn ook lang niet altijd geschikt voor het plaatsen van bijvoorbeeld een gevelonderhoudsinstallatie. Voor het gebruik van een hoogwerker moet er structureel gekeken worden naar de omgeving van het gebouw. Waterpartijen, struiken, straatmeubilair verhinderen te vaak dat de gevel met een hoogwerker bereikt kan worden. Ook de draagkracht van de ondergrond is erg belangrijk voor het plaatsen van een hoogwerker. In een gebouw wordt bij atriëns vaak onvoldoende nagedacht hoe de ramen hiervan te wassen zijn. Er zijn echter heel veel deskundige onderhoudsbedrijven die hier in een vroegtijdige fase uitstekend over kunnen adviseren." ●

Drs. Mark Verhees coördineert de activiteiten voor de specialismen glasbewassing en gevelreiniging. Voor meer informatie kunt u Mark bellen (073-648 38 50) of e-mailen (m.verhees@osb.nl). Meer informatie vindt u op de internetsite www.osb.nl -> platforms

De RI&E-map Veilig werken op hoogte kunt u downloaden van www.osb.nl. Klik op 'Platforms' en vervolgens op 'OSB-segment AWOG' en 'Veilig werken'.

Over de auteur	
Naam	Hans van Hoorn, Ervaringsdeskundige "Veilig werken op hoogte"
1989-2000	Zelfstandig ondernemer Glas- en gevelreinigingsbranche
Sinds 1997	Adviseur Veilig werken aan gevels
Sinds 2000	Adviseur totale pakket Veilig werken op hoogte
Activiteiten	
1996-2002	Lid van de stuurgroep inzake overleg tussen glas- en gevelreinigingsbranche, arbeidsinspectie en ministerie van sociale zaken Medeopsteller van het Supplement gevelonderhoud behorende bij het Document gevelonderhoud
1998-1999	Als lid stuurgroep meegewerkt aan Convenant Gevelonderhoud
1997-2005	Lid bestuur AWOG/Segment AWOG OSB
1999-2005	Lid van de commissie valbescherming van het Nederlands Normalisatie Instituut
2003-heden	Lid van de Commissie Veiligheid Gevelonderhoudsinstallaties